

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Strijd tegen antibioticaresistentie in de Belgische diergeneeskunde :
**Activiteitenverslag 2018 van het “Antibioticaconvenant”
van 30/06/2016**

Brussel, 19/06/2019

Dr. Jean-François HEYMANS, dierenarts
Directeur-generaal a.i. DG Controlebeleid
Chief Veterinary Officer, België
Belgische afgevaardigde bij de Werelddierengezondheidsorganisatie
(OIE)

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Context van de strijd tegen AMR
- Institutionele context
- Historische context

2. Doelstellingen van het Convenant

3. Realisaties 2018

4. Perspectieven

5. Conclusies

1. Inleiding

Wat is antibioticaresistentie?

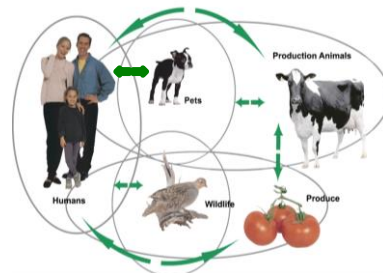
Bacteriën worden resistent tegen antibiotica en kunnen daardoor **complexe/ moeilijk te behandelen infecties** veroorzaken (humane geneeskunde en diergeneeskunde)

**Verband “Resistentie – Gebruikte
antibioticahoeveelheden ”**

AMR ⇔ Omkeerbaar

**Zwaartepunt van de bestrijding = de gebruikte
AB-hoeveelheden reduceren**

Te onderscheiden van de problematiek van
residuen

1. Inleiding

Prioriteit voor de **mondiale** volksgezondheid aangehaald in de context “One Health”.

LesEchos.fr

LES ECHOS: Tapez votre recherche

pharmacie sante

La...
ca...
20...

AGENCE | LE

- > Communiqués de presse
- > Editoriaux
- > Dossiers de presse
- > Maladies animales
- > Documents clés
- > Multimédia

FOCUS

- Pharmacie
- Maladies

Thèmes de santé

- Centre des médias
- Informations
- Événements
- Aide-mémoire
- Commentaires
- Reportages
- Multimédia
- Contacts

WE NEED YOU

World Health Organization

À l'Assemblée générale des Nations Unies, les dirigeants mondiaux s'engagent à lutter contre la résistance aux antimicrobiens

Relever ce défi pour la santé, la sécurité alimentaire et le développement grâce à un effort collectif

Communiqué de presse commun OMS/FAO/OIE

New York, 21 septembre 2016 - Aujourd'hui, les dirigeants du monde entier ont attiré plus que jamais l'attention sur la nécessité de freiner la propagation des infections résistantes aux médicaments antimicrobiens.

La résistance aux antimicrobiens (RAM) intervient lorsque des bactéries, virus, parasites et champignons développent une résistance aux médicaments qui avaient été auparavant utilisés pour les traiter.

Introduction
La résistance aux antibiotiques entraîne une augmentation des dépenses médicales et de la morbidité.
Les antibiotiques sont des médicaments utilisés pour prévenir et traiter les infections

antimicrobiens: analyse mondiale de la situation dans les pays
Prévention des infections et résistances aux antimicrobiens

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

1. Inleiding

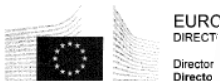
Prioriteit voor de Europese volksgezondheid aangehaald in de context “One Health”

Invitation

Ministerial Conference on
Antimicrobial Resistance in
Amsterdam

9th and 10th of February 2016

European Commission - Press release

EMAIL TO:	PERMANENT MEMBER STATES
COPY TO:	CHIEF VETERINARIAN STATES CHIEF PUBLIC HEALTH MEMBER STATES MISSIONS 1

Antimicrobial Resistance: Commission steps us the fight with new Action Plan
Brussels, 29 June 2017
Today the Commission adopted a new Action Plan to tackle Antimicrobial Resistance (AMR) – a growing threat that is responsible for 25,000 deaths and a loss of €1.5 billion in the EU every year.
The **Action Plan** is underpinned by a **One Health approach** that addresses resistance in both humans and animals. In parallel, the Commission adopted the first deliverable of the plan: **EU Guidelines** on the prudent use of antimicrobials in human health.

HEALTH AND FOOD SAFETY, UNIT D3
ANTIMICROBIAL RESISTANCE NETWORK ON ANTIMICROBIAL RESISTANCE
- Centre Borschette, Room 0.A (please verify at entrance)
ROISSART 36
1000 BRUSSELS
Monday 23 February 2017
– 18.00 h

1. Inleiding

Prioriteit voor de volksgezondheid in België

.be

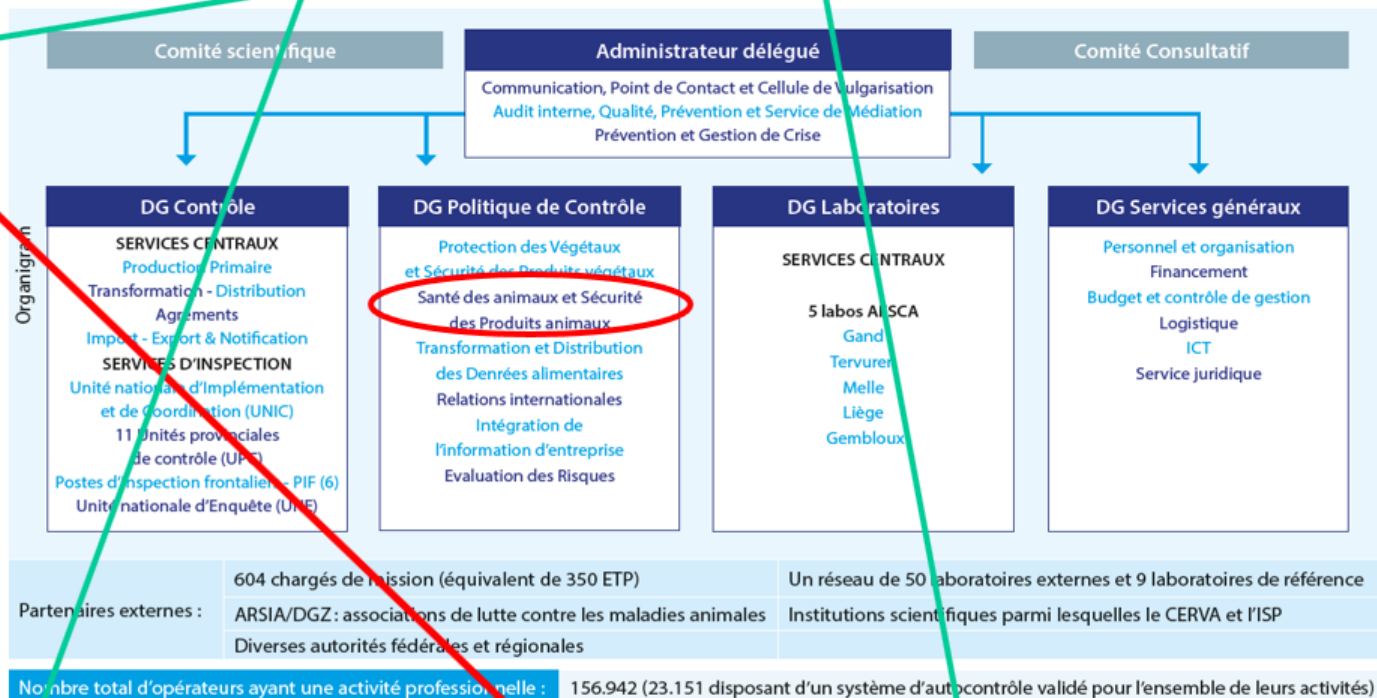
Structures des Services (Autorité) et place de l'AMCRA

Ministres de l'Agriculture et de la Santé publique

AFSCA

Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne Alimentaire

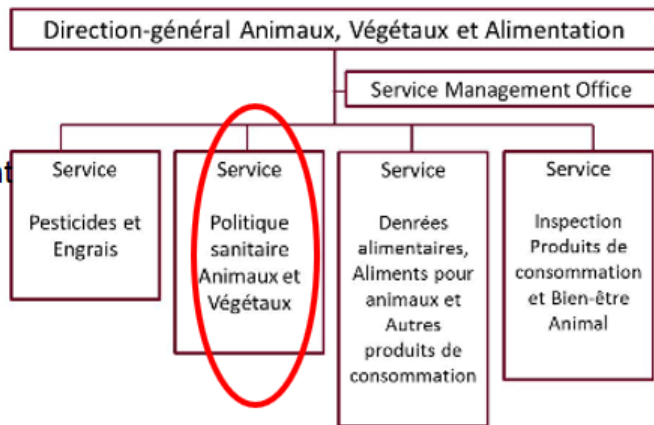
(Normes « opérationnelle » + Contrôles)

Organigramme

SPF Santé Publique Sécurité de la Chaîne alimentaire et environnement

(Normes)

Agence du Médicament (Normes + Contrôles)

1. Inleiding

HISTORIEK

2 van de 3
reductie
doelstellingen
gehaald

✓ Bijkomen-
de daling
✓ Bench-
marking

✓ Evalueren

Futur

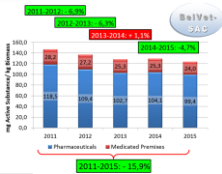
21/07/16 Nieuwe
"Diergeneesmiddelenwetgeving"

Coregulering

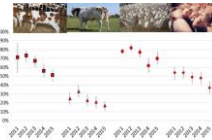
2016
Année charnière

2017

30/06/16 CONVENANT

2015 : Bemoedigende
resultaten, maar wil om sneller
meer resultaat te boeken

Omkaderde autoregulering

2012

afmps

Sectoren

Analyser, communiquer et sensibiliser de manière neutre et objective

1999

AntiMicrobial Consumption and Resistance in Animals – vzw

Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Context van de strijd tegen AMR
- Institutionele context
- Historische context

2. Doelstellingen van het Convenant

3. Realisaties 2018

4. Perspectieven

5. Conclusies

2. Doelstellingen van het Convenant:

1. De stakeholders verenigen rond de gemeenschappelijke en becijferde reductiedoelstellingen
2. De rol, de acties en de engagementen van eenieder verduidelijken om de doelstellingen te bereiken

2. Doelstellingen van het Convenant

Wie:

- Politieke autoriteiten: Ministers De Block (Volksgezondheid) en Borsus (Landbouw) => Ondertekenaars
- Administratieve autoriteiten : FAVV, FAGG
- AMCRA (waaronder de coördinatie)
- Federale landbouworganisaties (FWA, BB, ABS), dierenartsenverenigingen (UPV, VDV), farmaceutische industrie (Pharma.be), diervoederfabrikanten (BFA)
- Beheerders van lastenboeken
- Eerstelijnslaboratoria : ARSIA/DGZ

=> Overheden + 16 organisaties

2. Doelstellingen van het Convenant

IKM QFL

2. Doelstellingen van het Convenant

Strategische doelstellingen : Vermindering met (op basis van het referentiejaar 2011):

- *50% van het algemene antibioticagebruik tegen eind 2020,*
- *75% van het gebruik van de meest kritisch belangrijke antibiotica (fluoroquinolonen en cefalosporines van de 3^e en 4^e generatie) tegen eind 2020,*
- *50% van het gebruik van gemedicineerde diervoeders die antibiotica bevatten voor eind 2017.*

Operationele doelstellingen – “Tools”

- Meten
- Reduceren via reglementaire weg
- Handelen - ieder op zijn niveau

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Context van de strijd tegen AMR
- Institutionele context
- Historische context

2. Doelstellingen van het Convenant

3. Realisaties 2018

4. Perspectieven

5. Conclusies

1. Federale Overheidsdiensten

Convenant : Realisaties 2018

1. Federale Overheidsdiensten

Ondersteuning aan AMCRA:

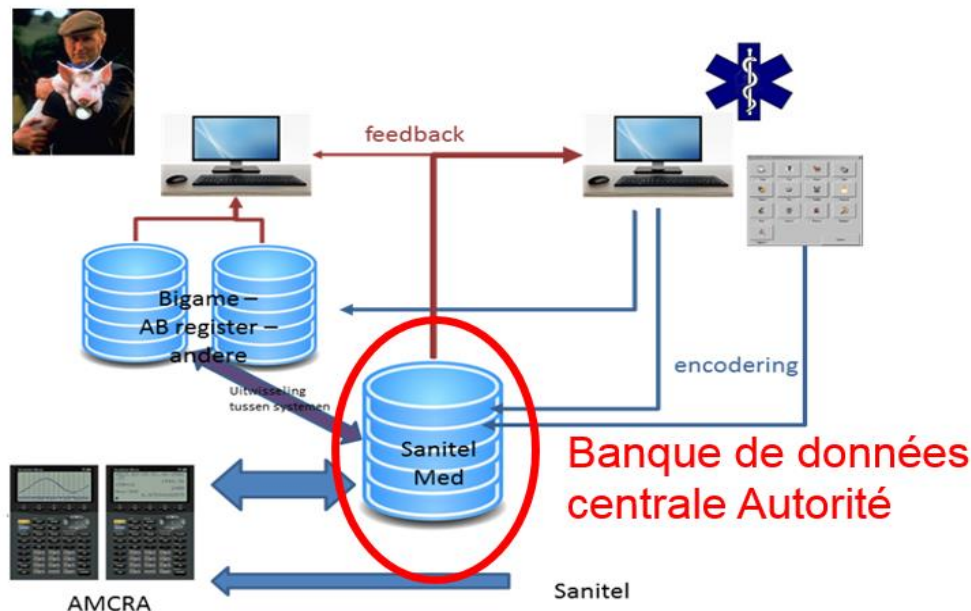
- Financiering
- Wettelijk kader,
- Samenwerkingsverbanden,
- Stuurgroep,

Beheerscomité van het Convenant:

- Organisatie, beleidscoördinatie, voorzitterschap, ...
- 2 vergaderingen in 2018 : 3 mei en 14 november

1. Federale Overheidsdiensten

*Invoering van Sanitel-Med, nationale databank :
verplichte rapportering sedert 27 februari 2017*

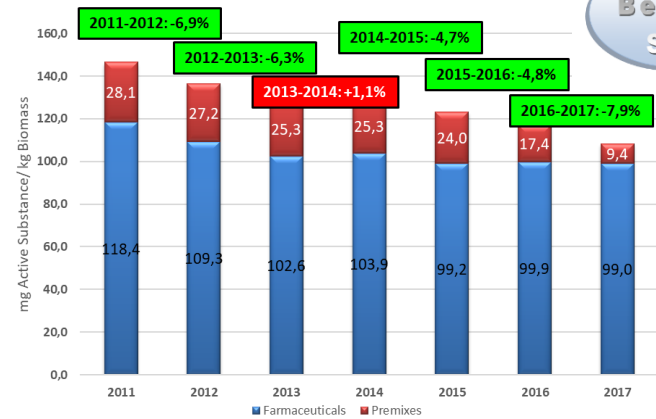

- ✓ Bedrijfsrapporten varkens, pluimvee en vleeskalveren online beschikbaar
- ✓ Benchmarkcriteria voor bedrijven
- ✓ Benchmarkcriteria voor dierenartsen

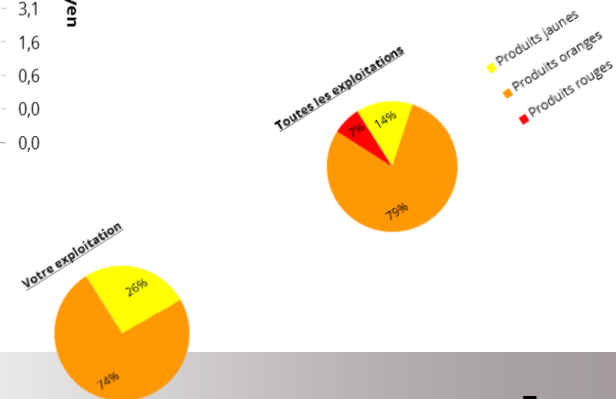
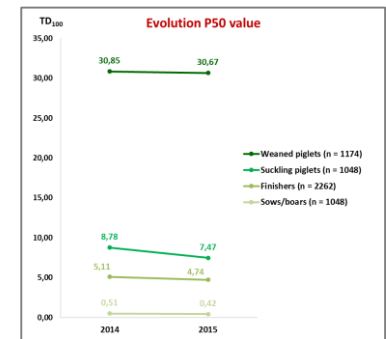
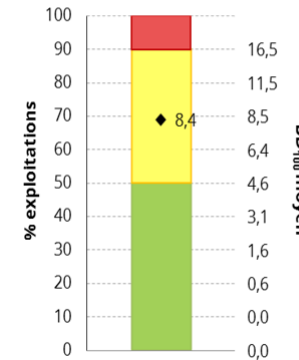
Doelstellingen: Meten, analyseren en benchmarken

- Algemeen gebruik

- Rapportering voor de dierenarts en de veehouders over hun eigen gegevens => Benchmarking

◆ Votre BD₁₀₀ moyen et votre position par rapport aux autres exploitations

Convenant : Realisaties 2018

1. Federale Overheidsdiensten

Uitwerken actiepunten ter ondersteuning van een verdere reductie in het gebruik van antibiotica:

- ✓ Registratie AB-gebruik uitbreiden naar andere diersoorten
- ✓ Voorwaarden voor gebruik CIA ook voor gezelschapsdieren
- ✓ ...

Eerste stappen in uitwerking van een one-health nationaal actieplan AMR

Convenant : Realisaties 2018

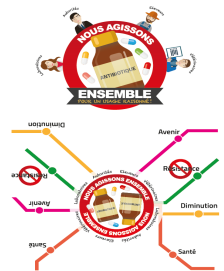
1. Federale Overheidsdiensten

Monitoring van de antimicrobiële resistentie van indicatorkiemen en zoönoses

- ✓ *E.coli*, *Salmonella* en *Campylobacter* bij varkens, pluimvee en kalveren/runderen en hun vleeskarkassen
- ✓ Optimalisatie van het programma

Verderzetting van de controles in 2018:

- Door het FAGG en het FAVV – Dierenartsen en veehouders.
- Toepassing van het KB van 21 juli 2016
 - ✓ De registratie in Sanitel-Med
 - ✓ Het gebruik van kritische antibiotica

2. Farmaceutische Industrie

pharma.be
animal health

E-learning module “goed gebruik van antibiotica” voor de professionelen bij pharma.be – promotie en publiciteit, deontologie, goed gebruik ...

Gratis ter beschikking stellen van het e-formularium

Actieve partner binnen AMCRA

Financiering door leden van datacollectie en onderzoek naar alternatieven

3. Mengvoederindustrie

Inventaris van de productie van gemedicineerde diervoeders voor productiedieren voor de Belgische markt

- Een efficiëntere datacollectie op basis van voorschriften voor gemedicineerde diervoeders die antibiotica bevatten

Voortrekkersrol in kwaliteitssystemen om de datacollectie en-behandeling uit te voeren.

Sector initiatieven

- *Verplichting tot elektronische voorschrijven*
- *Via bedrijfsbegeleidende dierenarts*
- *Benchmarken van fabrikanten*

NB - Sinds 1 mei 2019: stopzetting productie van met colistine gemedicineerde voeders

4. Landbouworganisaties

Financiering door het Sanitair Fonds van:

- Datacollectiesystemen beheerd door de sectoren pluimvee, varkens en melkvee
- AMCRA

Aanmoedigen van initiatieven voor autoregulering via overleg met de lastenboeken

Communicatiecampagnes over het belang van datacollectie en verspreiden vaccinatieadviezen.

Opleidingen voor veehouders

Publicaties in vakbladen

Actieve deelname aan de WG AMCRA en tal van andere werkgroepen + permanent overleg

5. Dierenartsenverenigingen

Sensibilisering, voorlichting,...

Opleidingen met accent op preventieve diergeneeskunde en bioveiligheid

Inzetten op evolutie van curatieve naar preventieve diergeneeskunde

Actieve deelname aan de WG AMCRA en tal van andere werkgroepen + permanent overleg

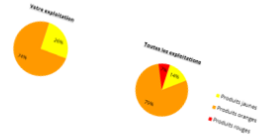
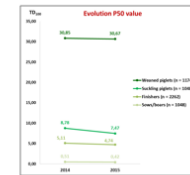
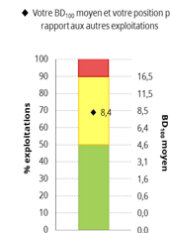
Convenant : Realisaties 2018

6. Beheerders van lastenboeken en kwaliteitslabels

IKM QFL

Collectie van gedetailleerde gegevens – rapportering – individuele benchmarking

Uiteenlopende ontwikkeling in functie van de sectoren

- Varkens (Belpork): sinds 2014 datacollectie + rapporten
- Mestkalveren (BVK): eerste rapporten in 2018
- Pluimvee (Belplume): datacollectie gestart in 2017
- Melkvee (IKM/QFL): datacollectie gestart in 2018

CodiplanPLUS Rund: duurzaamheidsmonitor inclusief dierengezondheid

7. Dierengezondheidsverenigingen

“Dagelijkse” begeleiding van veehouders en dierenartsen, versterken van hun relatie via het bedrijfsgezondheidsplan

Bepalen van de gevoeligheid van ziektekiemen voor AB.

DGZ: Werken rond gedragsverandering & businessmodel dierengezondheid

*Sensibilisering, opleidingen, voorlichting, samenwerking,...
Voor veehouders en dierenartsen
Zoals Bioveiligheidsaward DGZ,
Altibiotique en Bigame ARSIA*

8. AMCRA

Sensibiliseringscampagnes: informatieve brochure in samenwerking met SAVAB-UPV en SAVAB-Flanders

Adviezen Colistine, Zinkoxide, etc.

Diersoortoverschrijdend 'plan van aanpak'

Eenheid data-analyse voor Sanitel-Med en AB-Register:

- ✓ *Verwerking gegevens*
- ✓ *Opstellen bedrijfsrapporten*

Publicatie methodologie data-analyse benchmarking en rapportering

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Context van de strijd tegen AMR
- Institutionele context
- Historische context

2. Doelstellingen van het Convenant

3. Realisaties 2018

4. Perspectieven

5. Conclusies

4. Perspectieven

Benchmarking
veehouder

Resultaten
2018

Meten,
analyseren,
aanpassen

Verplichte registratie van het
antibioticagebruik

19-06-2019

Toekomst

21/07/16 Nieuwe
diergeneesmiddelenwetgeving

2017

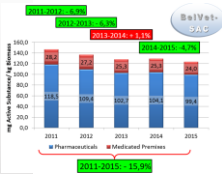
2018

2016

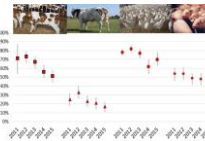
Année charnière

30/06/16 CONVENANT

Coregulering

2015: Bemoedigende
resultaten, maar wil om sneller
meer resultaat te boeken

Omkaderde autoregulering

2012

afmps

Sectoren

Analyser, communiquer et sensibiliser de manière neutre et objective

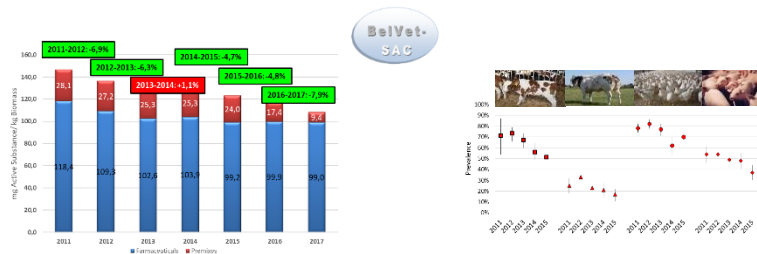
AntiMicrobial Consumption and Resistance in Animals – vzw

1999

4. Perspectieven

Antibioticagebruik en -resistentie meten op *diersoortniveau*

Gebruik ⇔ Doelstellingen ⇔ Aanbevelingen ⇔ Resistentie

Analyseren/ Evalueren

Aangepaste acties

- “Veterinair” actieplan tot 2020
 - Sectorale acties
 - Actieplan autoriteiten - 2de fase
- One-health Nationaal Actie Plan 2020-2024 met nieuwe strategische en operationele doelstellingen + 3^e fase

Toepassing van de wetgeving

One Health
 federale overheidsdienst
 VOLKSGEZONDHEID, VEILIGHEID VAN DE VOEDSELKETEN EN LEERMEER

Inhoudsopgave

1. Inleiding

- Context van de strijd tegen AMR
- Institutionele context
- Historische context

2. Doelstellingen van het Convenant

3. Realisaties 2018

4. Perspectieven

5. Conclusies

5. Conclusies

Geïmplementeerde beleid/acties => DOELTREFFEND, zeer positieve en bemoedigende resultaten om einddoelstellingen te halen maar WAAKZAAMHEID en blijvende inspanningen zijn belangrijk

BENCHMARKING → stimuleren van veehouders en dierenartsen om resultaten te verbeteren

Permanente MONITORING → detectie verhoogd gebruik, snelle actie mogelijk

Algemene reductie van het gebruik van AB noodzakelijk om de resistentie te doen dalen

In de toekomst vooral inzet op

- ✓ *gerichte acties risicobedrijven en dierenartsen*
- ✓ *gedragsverandering stimuleren en begeleiding van bedrijven door het aanleveren van in ontwikkeling zijnde tools*

Vorbereiding post 2020!

Bedankt voor uw aandacht !

Dr. Jean-François HEYMANS, Dierenarts
Directeur-generaal a.i. DG Controlebeleid - FAVV
CVO – Belgische afgevaardigde bij de OIE